

W sprawie doręczenia pism na podstawie art. 43 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego

W związku z wątpliwościami dotyczącymi prawidłowego doręczenia pism na podstawie art. 43 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), GUNB uprzejmie wyjaśnia.

Jednym z trybów doręczenia pism w postępowaniu administracyjnym jest tryb doręczenia zastępczego uregulowany w art. 43 k.p.a. Zgodnie z treścią ww. przepisu, w przypadku nieobecności adresata pismo doręcza się, za pokwitowaniem, dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu, jeżeli osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi. O doręczeniu pisma sąsiadowi lub dozorczy zawiadamia się adresata, umieszczając zawiadomienie w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy to nie jest możliwe, w drzwiach mieszkania. Doręczenie przewidziane w art. 43 k.p.a. jest skuteczne, jeżeli spełnione są następujące przesłanki: adresat jest nieobecny w mieszkaniu w czasie doręczenia pisma; pismo zostało przyjęte za pokwitowaniem przez dorosłego domownika, sąsiada lub dozorcę; osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi; w razie gdy pismo zostało przyjęte przez sąsiada lub dozorcę, o doręczeniu pisma tym osobom umieszczono zawiadomienie w oddawczej skrzynce pocztowej lub na drzwiach mieszkania adresata.

Początkowo orzecznictwo sądownoadministracyjne, odwołując się do wykładni gramatycznej art. 43 k.p.a., prezentowało pogląd, że pokwitowanie złożone przez dorosłego domownika na dowodzie doręczenia jest następstwem aktu woli, jakim jest podjęcie się przez tę osobę oddania pisma adresatowi. Zatem pokwitowanie na dowodzie doręczenia faktu odbioru przesyłki stanowi uzewnętrznienie podjętej wcześniej przez odbierającego pismo woli przekazania przesyłki adresatowi – por. wyrok NSA z dnia 24 października 1997 r., sygn. akt I SA/Gd 360/97. Taka argumentacja mogła nasuwać wątpliwości, co do konieczności wskazywania na dowodzie doręczenia, że domownik podjął się oddać pismo do rąk adresata.

Aktualnie utrwalona już linia orzecznicza jednoznacznie potwierdza, że dla skutecznego doręczenia w trybie art. 43 k.p.a., konieczne jest, aby karta zwrotnego potwierdzenia odbioru zawierała informację, że doręczenie następuje, jeżeli pełnoletni domownik (sąsiad, dozorca domu) podjął się oddania przesyłki adresatowi.

NSA w wyroku z dnia 18 stycznia 2012 r., sygn. akt II OSK 2070/10 stwierdził, że z treści przepisu art. 43 k.p.a. nie wynika, że norma prawna w nim zawarta wymaga, aby „podjęcie się oddania pisma adresatowi” miało formułę wyraźnego oświadczenia, z którego treści wynika zgoda odbiorcy na przyjęcie pisma i zobowiązanie do osobistego oddania go adresatowi. Dla skutecznego doręczenia pisma wystarczy, aby na podpisywanym przez domownika potwierdzeniu odbioru pisma znajdowała się informacja, że doręczenie następuje, jeżeli osoba ta podjęła się oddania pisma adresatowi. Podobny pogląd wyraził NSA we wcześniejszym orzeczeniu z dnia 14 marca 2007 r., sygn. akt II GSK 315/06: jeżeli na odwrocie poświadczenia odbioru pisma nie podkreślono, że doręczenia dokonano dorosłemu domownikowi zaznaczając lub wskazując jednocześnie, że osoba ta podjęła się oddać przesyłkę adresatowi, to doręczenie nie spełnia wymogów z art. 40 § 1 ani z art. 43 k.p.a. – zob. także wyrok NSA z dnia 25 września 2009 r., sygn. akt II FSK 680/08.

Ponadto treść art. 43 k.p.a. wskazuje, że samo doręczenie korespondencji dorosłemu domownikowi adresata nie daje podstaw domniemaniu, że taki domownik podjął się oddania przesyłki adresatowi. Doręczenie zastępcze z art. 43 k.p.a. nie opiera się na domniemaniu, że każdy dorosły domownik, który przyjmuje korespondencję kierowaną do adresata, tym samym podejmuje się oddania jej adresatowi. Wprost zgodnie z brzmieniem art. 43 k.p.a. zobowiązanie dorosłego domownika, który odbiera korespondencję kierowaną do adresata, do oddania korespondencji adresatowi ma wynikać z dowodu doręczenia (czy to w postaci adnotacji doręczyciela, czy samego dorosłego domownika odbierającego przesyłkę, czy z treści formularza dowodu doręczenia). Dopiero wówczas zastępcze doręczenie korespondencji dorosłemu domownikowi adresata spełnia wymogi z art. 43 k.p.a. i pozwala przyjąć domniemanie prawidłowego otrzymania korespondencji przez samego adresata z rąk dorosłego domownika – zob. wyrok WSA z dnia 29 czerwca 2011 r., sygn. akt. II SA/Wr 275/11.